

АРХЕОЛОГІЯ
І ДАВНЯ ІСТОРІЯ
УКРАЇНИ
Випуск 3 (28)

2018
КИЇВ

НАУКОВА СЕРІЯ — ЗАСНОВАНА У 2010 Р.

ВИДАЄТЬСЯ ЧОТИРИ РАЗИ НА РІК

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

СКОРИЙ Сергій, доктор історичних наук, професор, Інститут археології НАН України

Відповідальний секретар:

ГОРБАНЕНКО Сергій, кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

БОЛТРИК Юрій, кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

БУРДУКЕВИЧ Ян, доктор гуманітарних наук, професор, Вроцлавський університет (Польща)

ЗАЛІЗНЯК Леонід, доктор історичних наук, професор, Інститут археології НАН України

ІВАКІН Гліб, член-кореспондент НАН України, Інститут археології НАН України

КУЛАКОВСЬКА Лариса, кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

МОЦЯ Олександр, член-кореспондент НАН України, Інститут археології НАН України

ОБЛОМСЬКИЙ Андрій, доктор історичних наук, Інститут археології РАН

ОТРОЩЕНКО Віталій, доктор історичних наук, професор, Інститут археології НАН України

ПЕТРАУСКАС Олег, кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

ПОТЄХІНА Інна, кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

СОН Наталія, кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

ТОЛОЧКО Петро, академік НАН України, Інститут археології НАН України

ХОХОРОВСКИ Ян, доктор гуманітарних наук, професор, Інститут археології Ягеллонського університету (Польща)

ЧАБАЙ Віктор, член-кореспондент НАН України, Інститут археології НАН України

У ВИПУСКУ:

СТАТТІ

ПУБЛІКАЦІЯ АРХЕОЛОГІЧНИХ
МАТЕРІАЛІВ

АРХЕОЛОГІЯ І ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

АРХЕОЛОГІЯ І ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Науковий журнал з проблем археології та давньої історії

Серія присвячена публікаціям досліджень з археології та давньої історії України. Висвітлюються питання соціально-економічного розвитку та культурних зв'язків населення України у кам'яному та мідно-бронзовому віках, сторінки з історії киммерійців та скіфів, матеріальна та духовна культура античних греків у Північному Причорномор'ї, етногенез та рання історія слов'ян, розвиток давньоруських міст і сіл, матеріальної культури середньовіччя і нового часу. Видаються нові археологічні матеріали, розвідки з історії археології та архівні джерела.

Для археологів, істориків, краєзнавців, учителів історії, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

A series is devoted to publications of investigations on archaeology and ancient history of Ukraine. Questions of social and economic development and cultural relations of the population of Ukraine in the Stone and Copper-Bronze Age, pages of Cimmerian and Scythian history, material and spiritual culture of antique Greeks in Northern Black Sea Coast, ethnogenesis and early history of Slavs, development of the Ancient Russian cities and villages, material culture of Medieval and Modern periods are under observing. New archeological records, survey on history of archaeology and archival sources are being published.

This series is intended for archeologists, historians, regional specialists, teachers of history, students of historical departments and for all who is interested in ancient history of Ukraine.

Засновник та видавець:

Інститут археології
Національної академії наук України

Свідоцтво про реєстрацію ЗМІ:

КВ № 17659-6509Р від 29.03.2011

Адреса редакції:

Україна, 04210, Київ 210, просп. Героїв Сталінграда, 12

Тел.: (+380-44) 418-61-02

Факс: (+380-44) 418-33-06

E-mail: secretaradiu@gmail.com

Офіційна сторінка видання:

Сайт «Спілка археологів України» [<http://www.vgosau.kiev.ua>] —

Бібліотека — Журнал «Археологія і давня історія України»

[http://www.vgosau.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=111&Itemid=183]

Затверджено до друку Вченою радою

Інституту археології НАН України

28.12.2017, протокол № 10.

Літературний редактор *К. П. Бунятян*

Резюме, редагування *Т. М. Шевченко*

Рисунки авторські

Комп'ютерна верстка *С.А. Горбаненка*

Усі права застережено. Передрук можливий
зі згоди редакції та авторів статей

Виходить за підтримки
Всеукраїнської громадської організації
«Спілка археологів України»

ISSN 2227-4952

Усі матеріали рецензовано

© ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ, 2018

Підписано до друку 31.01.2018. Формат 60 × 84/8. Гарн. Century Schoolbook. Папір офс.
Друк офс. Ум.-друк. арк. 24,5. Обл.-вид. арк. 27,3. Тираж 250 екз. Зам.

Тираж віддруковано ТОВ «Майдан», 61002, Харків, вул. Чернишевська, 59. Тел.: (057) 700-37-30.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 1002 від 31.07.2002 р.

ЗМІСТ

Передмова

СТАТТІ

Степанчук, В. М., Нездолій, О. І., Ветров, Д. О. Природні барвники в матеріалах багатошарової мустьєрської стоянки Пролом II

Гаскевич, Д. Л. Матеріали буго-дністровської неолітичної культури долини Дністра в межах України

Бурдо, Н. Б. Раннетрипольське святилище в Сабатиновке II. Проблема інтерпретації строительных остатков Триполья

Буйських, А. В. Найраніша кераміка з Борисфена (за матеріалами розкопок В. В. Лапіна)

Русяєва, А. С., Станиціна, Г. О. Сакральні графіті з розкопок В. В. Лапіна в Борисфені

Пукліна, О. О. Скляні фіали римського часу з Ольвії

Мироненко, Л. В. Кахляні композиції у декорі печей Батурина останньої третини XVII — початку XVIII ст.

ПУБЛІКАЦІЇ АРХЕОЛОГІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

Відейко, М. Ю. Поселення трипільської культури Янча 1

Овчинников, Е. В. Пластика з трипільських поселень Канівського Подніпров'я: нові надходження

Фіалко, О. Є., Хомчик, М. А., Бут, Ю. П. Медичні інструменти із скіфських курганів Херсонщини (новий погляд на відомі артефакти)

ДОДАТОК. Мельник, О. П. Заключення щодо обстеження музейних предметів із зібрання Національного музею історії України, що зберігаються у секторі «Археологія доби раннього заліза»

Шелехань, О. В. Односичний кинджал IV ст. до н. е. з Нижнього Подніпров'я

CONTENTS

5 Foreword

ARTICLES

Stepanchuk, V. M., Nezdolii, O. I., Vietrov, D. O. Natural Pigments in Materials of the Multilayered Mousterian Site of Prolom II

Gaskevych, D. L. Materials of the Buh-Dnister Neolithic Culture from the Dnister River Valley within Ukraine

Burdo, N. B. Early Trypillian Sanctuary at Sabatynivka II. Problem of Interpretation of Trypillian Building Remains

Buiskykh, A. V. The Earliest Ceramics from Borysthenes (on materials from V. V. Lapin's Excavations)

Rusiaieva, A. S., Stanytsina, H. O. Sacral Graffiti from Excavations at Borysthenes by V. V. Lapin

Puklina, O. O. Glass Phials of the Roman Times from Olbia

Myronenko, L. V. Tile Compositions from Decoration of Stoves in Baturyn in the Last Third of the 17th and the Beginning of the 18th Centuries

PUBLICATIONS of ARCHAEOLOGICAL MATERIALS

88 *Videiko, M. Yu.* Trypillia Culture Site Yancha 1

93 *Ovchynnikov, E. V.* Plastics from Trypillian Settlements of the Dnipro River Kaniv Region: New Arrivals

109 *Fialko, O. Ye., Homchik, M. A., But, Yu. P.* Medical Instruments from the Scythian Kurgans of Kherson Region (a New Look at Famous Artefacts)

121 *APPENDIX. Melnyk, O. P.* Conclusion on the Survey of Museum Objects from the Collection of the National Museum of History of Ukraine Stored in the Sector «Archeology of the Early Iron Age»

122 *Shelekhhan, O. V.* Single-edged Dagger of the 4th Century BC from the Lower Dnipro Region

Шевченко, Т. М. Ольвійські погрудні теракоти з ліпними чашею і прикрасами

129

Сон, Н. О., Шейко, І. М. Ліпні світильники з Тіри

140

Капустін, К. М. Давньоруський і золотоординський горизонти середньовічного Вишгорода (за матеріалами розкопок 1947 р.)

147

Shevchenko, T. M. Olbian Terracotta Busts with Handmade Cups and Adornments

Son, N. O., Sheiko, I. M. Handmade Lamps from Tyras

Kapustin, K. M. Kyivan Rus' and Golden Horde Horizons of Mediaeval Vyshhorod (Based on Excavations in 1947)

АРХЕОЛОГІЯ І ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Нестеровський, В. А., Дзюладзе, О. С., Горбаненко, С. А., Андреев, О. В. «Рум'яна» для небіжчиків (результати досліджень мінеральних артефактів із поховань Золотої Балки)

159

Комар, О. В. Археологічне та археоманітне датування волинцевських комплексів Ходосівського поселення

168

Хамайко, Н. В., Яніш, Є. Ю. Археозоологічні матеріали Шестовицького могильника в колекціях Інституту археології

192

Сергеева, М. С. Дерев'яні артефакти з Райковецького городища

205

ARCHAEOLOGY and NATURAL SCIENCES

Nesterovskiy, V. A., Dzneladze, O. S., Gorbanenko, S. A., Andriev, O. V. «Blusher» for the Dead (the Results of Research of Mineral Artefacts from Zolota Balka Graves)

Komar, O. V. Archaeological and Archaeomagnetic Dating of the Volyntseve Culture Complexes from Khodosivka Settlement

Khamaiko, N. S., Yanish, Ye. Yu. Archaeozoological Materials from Shestovytsia Necropolis in the Collections of the Institute of Archaeology

Serhieieva, M. S. Wooden Artefacts from Raiky Hillfort